

Marshall zahteva dodatno vojaško pomoč Grčiji in Turčiji

Amerika mora podpirati grško monarhistično armado v operacijah proti gerilskim silam. Padec koalicijske vlade odložen.

Washington, D. C., 28. feb. — Državni tajnik George C. Marshall je odgovoril na preobrat v Čehoslovaki, kjer so komunisti dobili vso oblast, s pozivom na kongres, naj sankcionira dodatno vojaško pomoč Grčiji in Turčiji v vstopi \$275,000,000 pred prvim aprilom. Poziv je v pisu mu kongresniku Martinu, predsedniku nižje zbornice.

Izgleda ni, da se bo kongres takoj odzval pozivu državnega tajnika. Senator Vandenberg, republikanec iz Michigana in načelnik odseka za zunanje zadeve, je namignil, da bodo diskusije o vojaški pomoči Grčiji in Turčiji odložene. Naznani je, da se bo debata o Marshallovem načrtu pričela v senatu v početku aprila.

Kongres je v maju lanskoga leta dovolil \$400,000,000 kot ekonomsko in vojaško pomoč Grčiji in Turčiji. Od te vstopi je Grčija dobitila \$300,000,000. Turčija pa \$100,000,000.

Značilno je, ker je Marshall v pismu kongresniku Martinu nagnil, da potrebuje takojšnje vojaške pomoči Grčiji in Turčiji. Dejal je, "da se dotok ameriškega orožja in streliva grški monarhistični armadi, ki je udeležen v vojnih operacijah proti gerilskim silam, ne sme pretrgati. Situacija je bolj kritična v Grčiji nego v Turčiji, toda obe državi se zavedata, da je na njuni strani Amerika in da ju podpira v odporu proti zunanjemu pritisku. Popolnoma sem uverjen, da kongres in ameriško ljudstvo ne bosta odrekla nadaljnjo pomoči Grčiji in Turčiji v obrambi demokracije proti totalitarnim silam. Severne sosedje Grčije podpirajo grške gerile in komuniste, katerih cilj je strmoglavljenje legalne grške vlade in vzpostavitev diktature manjšine."

Weir obsodil propagando

Marshallov načrt ne bo rešil zapadne Evrope

Washington, D. C., 28. feb. — Ernest T. Weir, načelnik National Steel Corp., je udaril po Trumanovi administraciji in državnemu departmantu. Obdolžil ju je, da sta razvila propagando strašenja, da prisilita kongres v sprejetje Marshallovega načrta, ki predvideva potrošnjo sedemnajst milijard dolarjev za ekonomsko okrevanje in rehabilitacijo zapadne Evrope.

Weir je nastopil pred člani odseka za zunanje zadeve in se prepričal, da je preizkušnjeno, da bi komunisti polom zapadne Evrope in ustavili potok komunizma. To strašenje z ekonomskim polom in komunistom je bilo bilo, je rekel Weir. Ustvarja vse, da bi Amerika opaciti ekonomski zapadni Evropi in prepričati, da bi bilo svetovne vojne. Države v zapadni Evropi so že demonstrirale, da se nisočno postavljajo načine z lastno močjo, ker se zavajajo na ameriško pomoč. Situacija v zapadni Evropi je znana, ker sem jo obiskal pred nekaj mesecema v Čebo-

AMERIKA IN VELIKA BRITANIJA OB-SODILI PREOBRAT V ČEHOSLOVAKIJI

Washington, D. C., 28. feb. — Amerika in Velika Britanija sta ostro obsodili preobrat v Čehoslovaki, ki je dobil po komunistih kontrolirano vlado. Označili sta to vlado za "prikrito diktaturo". Obsodbi se je pridružila tudi Francija.

Obsodba je zavzela obliko javne deklaracije. Ta pravi med drugim, "da vlade Amerike, Velike Britanije in Francije pazno zasledujejo razplet dogodkov v Čehoslovaki, ker ogrožajo načela svobode, katere branijo vse demokratične države." Pogoji za nastalo krizo v Čehoslovaki so bili umetno ustvarjeni. Komunisti se so poslužili preizkušenih metod, ki so ospeli prej v drugih državah. Suspenderati so svobodno izvajanje oblasti parlamentarnih institucij in formirati pravico diktatorju, da stanke ne pridejo v splošne narodne unice.

Truman in Marshall naglasata, da mora kongres odobriti načrt, da se prepriča ekonomski polom zapadne Evrope in ustavi potok komunizma. To strašenje z ekonomskim polom in komunistom je bilo bilo, je rekel Weir. Ustvarja vse, da bi Amerika opaciti ekonomski zapadni Evropi in prepričati, da bi bilo svetovne vojne. Države v zapadni Evropi so že demonstrirale, da se nisočno postavljajo načine z lastno močjo, ker se zavajajo na ameriško pomoč. Situacija v zapadni Evropi je znana, ker sem jo obiskal pred nekaj mesecema v Čebo-

Kitajska dobila ameriška letala

Tajni dogovor z diktatorjem Kaišekom razkrit

Washington, D. C., 28. feb. — Senator Bridges, republikanec iz države New Hampshire, je razkril tajni dogovor med Ameriko in vlado kitajskega diktatorja Čiangja Kaišeka, na čigar vjetru unijo.

V tem debate v nižji zbornici so bila izrecena opozorila, da

Marshallov načrt, ki predvideva potrošnjo sedemnajst milijard dolarjev za ekonomsko okrevanje in rehabilitacijo zapadne Evrope, ne bo dosegel namena. Zapadna Evropa bo le dozorela za sovjetsko zasego, ako ne bo Amerika potrošila nadaljnje sedemnajst milijard dolarjev za zgradnjo močne letalske sile v svrhu zaščite pomoči. Kongresnik Vurzel, republikanec iz Illinoisa, je dejal:

"Ali naj Amerika vrže milijarde dolarjev v kotel socialistične Evrope? Kakšno zagotovilo naj bodo ameriški davkopalcevalci, da ne bo denar vržen proč? Ameriško ljudstvo ne sme z visokimi davki podpirati pustolovščin vlad na polju ekonomsko-technologičnega internacionalizma. Čehoslovaki je v zadnjih 30 letih dobil od Amerike skoraj pol milijarde dolarjev in ta vstopi je bila, kot je dokazal razplet dohodkov v tej državi v zadnjih dneh, vržena proč."

Kongresnik Gwinn, republikanec iz New Yorka, je ostro obsodil Marshallov načrt. Dejal je, da predvideva nadaljnjo podprtje socialističnih vlad v zapadni Evropi.

Atene, Grčija, 28. feb. — Parlament je zaključil zasedanje za dva meseca in s tem zavlekel padec koalicijske vlade.

Nanking, Kitajska, 28. feb. — Čez 200 dijakov s tukajšnje univerze se je pridružilo komunistom, pravi naznani. Akecija je protest proti vladni kontroli kitajskih šol.

Preizkušnja lojalnosti kanadskih uslužbencev

Ottawa, Kanada, 28. feb. — Parlament je sprejel predlog glede preizkušnje lojalnosti civilnih uradnikov in uslužbencev. Poslanec J. M. Dechene je dejal, da je dobil dokaze, da se nekateri uradniki in uslužbeni udeležujejo komunističnih shodov v Ottawi in drugih mestih.

Kitajski dijaki se pridružili komunistom

Nanking, Kitajska, 28. feb. — Čez 200 dijakov s tukajšnje univerze se je pridružilo komunistom, pravi naznani. Akecija je protest proti vladni kontroli kitajskih šol.

Parlament je zaključil zasedanje za dva meseca in s tem zavlekel padec koalicijske vlade.

Atene, Grčija, 28. feb. — Parlament je zaključil zasedanje za dva meseca in s tem zavlekel padec koalicijske vlade.

Nanking, Kitajska, 28. feb. — Čez 200 dijakov s tukajšnje univerze se je pridružilo komunistom, pravi naznani. Akecija je protest proti vladni kontroli kitajskih šol.

Preizkušnja lojalnosti kanadskih uslužbencev

Ottawa, Kanada, 28. feb. — Parlament je sprejel predlog glede preizkušnje lojalnosti civilnih uradnikov in uslužbencev. Poslanec J. M. Dechene je dejal, da je dobil dokaze, da se nekateri uradniki in uslužbeni udeležujejo komunističnih shodov v Ottawi in drugih mestih.

Kitajski dijaki se pridružili komunistom

Nanking, Kitajska, 28. feb. — Čez 200 dijakov s tukajšnje univerze se je pridružilo komunistom, pravi naznani. Akecija je protest proti vladni kontroli kitajskih šol.

Domače vesti

Obisk

Chicago. — V petek so glavni urad SNPJ obiskali Stanley Ule, Martin Lambert, Steve Skorjanec in Peter Cerar iz Indianapolisa, odkjer so pripeljali v Chicago Janeta Kranca iz Ljubljane. On se nahaja v Ameriki kot štipendist Združenih narodov, da tukaj študira sistem socialne oskrbe za stare in vlove-matre. V starj kraj se bo vrnil čez mesec dni.

Nov grob v Kansasu

Frontenac, Kans. — Dne 26. februarja je umrl Anton Lesjak, star 80 let, doma iz Višnje gore, v Ameriki 55 let, član društva SNPJ 43 let. Započa tri sinove — enega tukaj, dva v Detroitu, tri hčere — eno tukaj, dve v Illinoisu, več vnučev in dve sestri v Chicagu.

V bolnišnici

Clinton, Ind. — Frank Rozina, član društva SNPJ, se nahaja v tukajšnji okrajski bolnišnici vsled zlomljene noge. Ponesrečil se je 4. februarja.

Smrt v starem kraju

Waukegan, Ill. — Jennie Miller, članica društva SNPJ, se nahaja v tukajšnji okrajski bolnišnici vsled zlomljene noge. Ponesrečil se je 4. februarja.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli tudi 1,560 kitajskih pilotov.

Senator je objavil vsebinsko pismo državnega departmента, ki razkriva obseg ameriške pomoči Kaišekovi vladi. Na podlagi sklenjenega dogovora bo Kaišekova armada dobila 1,070 ameriških bojni letal. Doseglj je armada dobila 936 bojni letal, ostala pa jih bodo dostavljena v prihodnjih tednih. Ameriški častniki so izvezli

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE

JEDNOTE

Organ of and published by Slovenske National Benefit Society

Narodnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$8.00 na leto. \$4.00 za pol leta. \$2.00 za četrti leta; za Chicago in okolico Cook Co., \$8.50 za celo leto. \$4.75 za pol leta; za inosemstvo \$11.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$8.00 per year. Chicago and Cook County \$8.50 per year. Foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenasrečenih člankov se ne vratajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vranejo pošiljalcu le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts such as stories, plays, poems, etc. will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Nešlova na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA .

2657 - 59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

125

Križa zajela i svetovno delavstvo

Politična kriza, ki odmeva med Vzhodom in Zapadom, je zajela tudi Svetovno delavsko federacijo (SDF), ki je bila ustanovljena pred par leti na iniciativi Angleškega unijškega kongresa. Z izjemo Ameriške delavske federacije in neodvisnih unij je nova federacija pritegnila pod svoj prapor domala vse svetovno organizirano delavstvo, vključivši ruske unije in CIO. Postala je predstavnica okrog 70 milijonov organiziranih delavcev in dobila tudi svetovni status pri organizaciji Združenih narodov. Najmočnejši blok v federaciji tvorijo ruske unije — okrog 24 milijonov članov. Kljub temu pa ne dominirajo federacije, kajti v ekskluzivnem in glavnem odboru imajo enako število zastopnikov kakor jih ima na primer Angleški unijski kongres, Francoska delavska federacija ali CIO.

Kljub temu, da Svetovno delavsko federacijo sestavljajo unijski centri raznih političnih barv in prepričanj, je federacija do zadnjega časa složno vozila naprej. Zgrajena je bila na principu avtonomije, kar se tiče političnega prepričanja ali pripadništva pridruženih unij. Unije te ali one dežele so lahko komunistično, socialistično, sindikalistično ali pa tudi kapitalistično orientirane, vse delavstvo vseh dežel pa ima gotove skupne interese, za katere se naj bori svetovna federacija. Ti interesi so izboljševanje delovnih pogojev, socialne zaščite in delavske zakonodaje ter borba za svetovni mir.

Na teh principih in na tem širokem programu je zgrajena SDF in v tej smeri je pričela tudi delovati. Političnih viharjev, ki po vojni pretresajo svetovno diplomacijo, ta delavska federacija do zadnjih časov ni občutila. Zadnje čase so se pa tudi nad SDF začeli zbirati temni oblaki in že so nastale govorice o prihajajočem razkolu.

Do krize v vodstvu je prišlo radi — Marshallovega načrta. Pred par tedni bi imela biti seja njene glavnega odbora v Parizu. James Carey, glavni tajnik-blagajnik in predstavnik CIO v SDF, se je podal na to sejo z namenom, da forsira razpravo o Marshallovem načrtu. Na svojo stran je pridobil tudi predstavnike Angleškega unijškega kongresa in delavstva iz nekaterih drugih zapadnih držav. Kakor smo čitali v raznih listih, se je bil Carey pripravljal za "show down" — za boj o Marshallovem načrtu. Ko so predstavniki delavstva v sovjetski sferi izvedeli za ta načrt, so glavnemu tajniku SDF Louisu Saillantu odgovorili, da se seje glavna odbora ne morejo udeležiti, na kar je bila seja preklicana. S tem je bila SDF začasno rešena pred možnim razkolom.

James Carey se je potem iz Pariza podal v Moskvo na konferenco s predstavniki sovjetskih unijskih voditeljev. Kaj je tam dosegel, odnosno kako so potekali razgovori, bo morda znano v bližnjih bodočnosti. Voditelji CIO s Carejem vred, kakor tudi voditelji ADF so namreč postali zelo zavzetni Marshallowevo načrtu. Enako tudi delavski voditelji zapadne Evrope z izjemo levicarskih voditeljev Francoske delavske federacije, katero kontrolirajo komunisti. Na drugi strani so predstavniki ruskega in vzhodno evropskega delavstva prav tako zelo zavzetni Marshallowevo načrtu.

Jasno je torej bilo, ako bi se bila vršila zadnja seja glavnega odbora SDF, bi se bila oba tabora udarila, kar bi lahko postalo usoden za mlado predstavnico svetovnega delavstva. Da li je bila s preklicom zadnje seje odvrnjena ta nevarnost, bo pokazala bodočnost.

K temu naj dostavimo, da se nam vidi ta borba proti Marshallovemu načrtu s strani Rusije in njenih zaveznic, kakor tudi s strani vzhodno evropskih komunistov zelo kratkoviden in bedast. Njih bo bi bil veliko bolj efektiven in sploh uspešen na vsej črti, ako bi se Rusija s svojimi zaveznicami vred enostavno izrekla za Marshallov načrt in zahtevala svojo vključitev, vsaj pa vključitev vzhodne Evrope. V tem primeru bi bil Marshallov načrt v kongresu sigurno počazen in je sploh dvomljivo, da bi imel kaj zagovornikov v Ameriki. Medveda se namreč lahko odere na več načinov! V Moskvi pa očitvidno znajo dreti le na — "azenzonarski" način.

★

Toda kljub temu, da se je Svetovna delavska federacija s tem manevrom izognila boju o Marshallovem načrtu, bo do te razprave vseeno prišlo. Po preklicu seje glavnega odbora SDF so namreč angleški delavski voditelji sklicali konferenco unijskih predstnikov vseh 16 držav, ki so se priglasile za Marshallov načrt. Ta seja se bo vršila v Londonu 8. in 9. marca. Na to sejo sta bili povabljeni tudi obe ameriški delavski federaciji, ADF in CIO. Dva tedna pozneje pa se bo v Londonu vršila konferenca zastopnikov socialističnih strank zapadne Evrope v isti namen — v svetu diskusijski o Marshallovem načrtu.

★

Toda kljub temu, da se je Svetovna delavska federacija s tem manevrom izognila boju o Marshallovem načrtu, bo do te razprave vseeno prišlo. Po preklicu seje glavnega odbora SDF so namreč angleški delavski voditelji sklicali konferenco unijskih predstnikov vseh 16 držav, ki so se priglasile za Marshallov načrt. Ta seja se bo vršila v Londonu 8. in 9. marca. Na to sejo sta bili povabljeni tudi obe ameriški delavski federaciji, ADF in CIO. Dva tedna pozneje pa se bo v Londonu vršila konferenca zastopnikov socialističnih strank zapadne Evrope v isti namen — v svetu diskusijski o Marshallovem načrtu.

V zvezi s sklicanjem te unijski konference je bil zelo razočaran in ogorčen William Green. Sklicanje podobne konference unijskih predstavnikov zapadne Evrope in Amerike so namreč imeli v načrtu voditelji Ameriške delavske federacije. Njihov "Charley McCarthy" so imeli postavljeno voditelji Belgijške delavske zveze, ki naj bi formalno sklicala to konferenco. Konservativni voditelji ADF imajo namreč načrt za ustanovitev nove ali dualne svetovne delavske federacije, ki naj bi se vrgla v boj proti — "kooognizmu". V ta namen so hoteli tudi izrabiti to konferenco, ki naj bi jo na njihovo inicijativo sklicati belgijski delavski voditelji. Na inicijativo ADF je v blagoslovom državnega departamenta je bila nedavno tudi v Južni Ameriki ustanovljena nova Panameriška delavska zveza s ciljem, da se bo proti komunizmu. Enako "delavski" zvezri so voditelji ADF hoteli ustvariti tudi v zapadni Evropi, svedeč kot del "Marshallovega načrta".

To sklicanje ADF je enkrat preprečili voditelji Angleškega stranskega kongresa s sklicanjem te zapadno evropske unijake konference. Ko je bil Bill Green informiran o tem koraku, je bil silno presečen in dejal ogorčeno, da ADF ne bo zastopana na tej

Glasovi iz naših naselbin

V Detroitu bodo zgradili še letos nov dom

Detroit, Mich.—Pred 25 leti se je porodila med Slovenci v Detroitu želja, da bi si zgradili svoj narodni dom, kateri naj bi služil v kulturne svrhe, za dramatično, petje, godbo in politično udejstvovanje. Pred 25 leti smo bili res še precej močni in sposobni realizirati delo za tak program.

Svojega načrta nismo izvedli, kajti nastale so vsake vrste neprilike in zaprake, o katerih bi lahko veliko pisal. Ker pa so sedaj tako lepi zgledi, da se bodo naše želje že te leto izpolnile, je pa najbolje, da molimo o vseh neprilikah v preteklosti ter se energično lotimo dela in pomagamo po najboljših močeh, da zgradimo nov in moderen dom za naš narod v Detroitu.

Vsi tisti, ki smo započeli akcijo za narodni dom in idejo držali pri življenju 25 let, smo doživeli eno generacijo, katera je dorastla in je sposobna, da prevzame naše doigraletno delo na svoje ramena in gre z delom naprej. Stvar je sedaj v polnem zamahu.

Na letni delničarski seji Slovenskega narodnega doma smo izvolili vse nove odbornike, tukaj rojeno mladino. Na sejih vladala točnost in mladi odborniki je nadzorno vodili ves posel v angleščini. Ker je mladina vedno želela imeti moderen dom, smo ji dali stari odborniki in delničarji vse pogone in privilegije, da si začrtajo takega, da bo nam vsem po volji in odgovarjal našim potrebam.

Mlađa generacija je energična in ima nove ideje, zato bomo napredovali. Vsi potrebeni načrti za stavbo so že v polnem teku in plani so že izgotovljeni in odobreni od delničarjev. Sedaj še isčejo razna dovoljenja v mestnem inženirskem uradu. Tudi ponudbe so že oddane raznim kontraktorjem, kateri bodo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le dobimo dovoljenje od mestne uprave. Naša mladina gre z delom naprej, analoga in dolžnost vseh starejših naseljencev pa je, da pomagamo z vsemi sredstvi naši mladini, da z započeto akcijo navedeni cene za gradnjo.

Torej, rojaki in rojakinje v Detroitu in okolici, naše želje se bodo izpolnile, če le

Primorske vesti

Protestna stavka zaradi krivične obsodbe

Ljubljana. — Zveza enotnih sindikatov Tržaškega ozemlja je proglašila splošno protestno stavko za 5. februar od 11. do 12. ure zaradi krivične obsodbe protifašističnega borcev Bruna D'Esteja, ki je bil obsojen na eno leto in pol ječe, čeprav ni bil nobenega pravnega temelja niti za proces, še manj pa za obsodo. Uspešna splošna protestna stavka je bila zopetna spontana demonstracija moči tržaških delovnih množic. Vse tovarne in delavnice so prenehale z delom. Delavci so se zbrali na zborovanjih in poslušali govorje članov tovarniških odborov, ki so ožigali v obsojali to najnovije izivjanje zasedene uprave in sodnih organov proti hramemu borcu za svobodo. Za stopniki Zveze enotnih sindikatov so odšli k polkovniku Gardinerju, ki jih pa ni hotel sprejeti. Zaradi tega so pustili za stopniki protestno resolucijo v njegovem tajništvu. Tudi je naslovila Zveza enotnih sindikatov v Trstu protestno resolucijo Svetovni sindikalni zvezzi, Varnostnemu svetu, Organizaciji združenih narodov, organizaciji UNESCO, Splošni italijanski zbornici dela, Enotnim sindikatom Jugoslavije ter anglo-ameriški okupacijski oblasti STO-ja (Svobodnega tržaškega ozemlja).

Angloameriški imperialisti uničujejo tržaško gospodarstvo

Tisoči tržaških delavcev so se zbrnili na Trg sv. Jakoba v Trstu in razpravljali o obupnem položaju, v katerem se je znašlo tržaško delavstvo. Anglo-ameriški imperialisti skušajo s pomočjo domaćih tržaških velekapitalistov popolnom uničiti tržaško ladjedelnico industrijo. Srednja industrija odpusta delavstvo. V Trstu je danes 23,706 brezposelnih, skupno z okolicu pa 26,614. Brezposeln delavci d z družino prejemajo po 263 lir dnevno, kar pa ne zadošča niti za prehrano ene osebe. Zadnji čas je pričelo z odpuščanjem delavstva 92 tržaških podjetij. Očeten namen okupacijske oblasti in tržaških kapitalistov je, prisiliti tržaške delavce k izselitvi. Tržaški delavci so na svojem zborovanju obljubili, da ne bodo prenehali z bojem za svoje pravice. V protestnem pismu izražajo okupacijski vojaški upravi ogorčenje zaradi prepovedi tega sindikalnega zborovanja v središču Trsta.

Kako je bilo pred 100 leti in kako je danes

Dne 11. novembra 1848 je bilo ustanovljeno v Trstu "Slavjansko društvo" v navzočnosti vseh tedanjih vidnejših tržaških rodujubov s pesnikom Jovanom Veselom - Kosekom na čelu. Kljub stari tržaški navadi, da so menjaval stanovanja le 24. februarja in 24. avgusta, je društvo komaj osem dni po ustanovitvi dobilo krasne prostore v palači "Tergesteum" na Borzem trgu. Ce pa primerjamo to dejstvo z raznimi pojavi v času anglo-ameriške vojaške uprave, bomo spoznali, da so bili Slovenci v Trstu tedaj precej na boljšem nego so danes, ko je Trst pod upravo "zaveznikov" iz druge svetovne vojne. Kaj doživljajo danes Slovenci v Trstu? Ne dobiti dvoran za predstave Slovenskega narodnega gledališča. Pa tudi za slovenske kulturne in druge javne prireditve ni na razpolago nobenih prostorov. Mar so tržaški Sloveni zaslužili takšno zapostavljanje? Slovensko-hrvatska prosvetna zveza bo organizirala proslavo 100-letnice tega važnega dogodka ustanovitve prve slovenske čitalnice v Trstu z gledališkimi predstavami, pevskimi nastopi literarnimi večeri, koncerti itd. Pokazalo se bo, da imamo tudi tržaški Slovenci svojo bogato kulturo, ki je hočemo tudi v bo dočne uspešno razvijati in negoti. Pri tem nas ne bo mogla ovirati nobena sila.

O tem in onem

V Dolini bodo letos proslavili 70-letnico ustanovitve prosvetnega društva "V. Vodnik". Za pred 90 leti je bila ustanovljena v Dolini "Čitalnica", ki se je preosnovala 1. 1878 v bralno društvo "V. Vodnik."

Slovensko-hrvatska prosvetna zveza v Trstu je priredila 4. februarja svoj tretji literarni večer, na katerem so brali svoja dela dr. V. Bartol, dr. A. Budai, Zora Košutova, Ivo Marinčič, Zdravko Ocvirk, Mara Samša in dr. Boris Pahor.

V Cerknem je bila konec januarja žalna svečanost v spomin 47 tovarisev, ki so padli pred štirimi leti v Cerknem. Spregovoril je tv. France Bevk, ki se je udeležil te gulinje postavitev kot zastopnik izvršilnega odbora Osvobodilne fronte.

Pristaniška policija v Trstu je presenetila ameriške mornarje na ameriški ladji "Put. Joe E. Mann", ki niso utegnili poskruti borzi. Policia je zaplenila 470

svojih cigaret, namenjenih črni zavojev po 20 ameriških cigaret.

Za štiri milijone lir blaga so odnesli držni vložilski zlikovci in modne trgovine Marie Rigutti v ulici Imbriani v Trstu.

Števerjanu v Brdih so imeli 8. februar v dvorani Dvora Prešernovo proslavo s spominskim govorom, pevskimi in recitacijskimi točkami ter igro.

Pri Ljudskem vrtu v Trstu je

našel nočni čuvaj ob glavnem vhodu v ulici Marconi pločeviasto škatlo, v kateri sta bili dve ročni bombi tipa "Breda."

Policija poizveduje.

V Trstu so umrli 74-letni Anton Dodič, 74-letna Frančka Cok, 65-letni Ugo Markovič, 86-

letna Matilda Slatovič, 81-letna Marija Majcen, 51-letna Ana Lazarin, 77-letni Luka Solarin.

Na Općinah so priceli z vrsto literarnih večerov v okviru Prešernovega tedna. Prva dva literarna večera na Općinah in v Boljuncu sta krasno uspela. Ljudstvo je napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Ob zaključku je mladinka izročila njegov obstoj, s pomočjo številnih podatkov, ki jih je dobil, zavrt na zemljevidu.

Leta 1876 je kapitan T. Long opazil na tem mestu grebenasto obalo in jo imenoval "Wranglovo zemljo". Sele pred 14 leti so ugotovili, da je to otok.

(Poslano Sansu)

Moderni Kristof Kolumbi

Ali je mogoče odkriti neko novo ozemlje brez navzočnosti o-nega, ki ga je odkril? Na prvi pogled zveni to vprašanje nekotero nenasivo. Toda v zgodovini zemljevidnih odkritij so znani primeri odkritij polarnih ozemelj, pri čemer oseba, ki je ozemlje odkrila, ni ozemlja niti videla. Kot osnova za odkritja so služila opazovanja morskih tokov, gibanja ledu in preletanja ptic.

Znani ruski raziskovalec polarnih krajev F. Wrangel je po neuspehl poizkusih, da bi prišel na ozemlje v Severnem Ledenem morju, in sicer na ozemlje, ki ga je on zamišljal in predpostavljal njegov obstoj, s pomočjo številnih podatkov, ki jih je dobil, zavrt na zemljevidu.

Na Općinah so priceli z vrsto literarnih večerov v okviru Prešernovega tedna. Prva dva literarna večera na Općinah in v Boljuncu sta krasno uspela. Ljudstvo je napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Ob zaključku je mladinka izročila njegov obstoj, s pomočjo številnih podatkov, ki jih je dobil, zavrt na zemljevidu.

Leta 1876 je kapitan T. Long opazil na tem mestu grebenasto obalo in jo imenoval "Wranglovo zemljo". Sele pred 14 leti so ugotovili, da je to otok.

Znani učenjak Krapotkin je

isto tako naznačil, da verjetno obstaja neka zemlja tam, kjer jo je slučajno odkrila avstrijska ekspedicija Weiprechta in Peiera in jo imenovala "zemljo Franca Josipa".

Sovjetski znanstvenik prof. Wize je 1924. leta vnesel v zemljevid mest, kjer je predvideval, da se nahaja otok v Kárskem morju. Toda veličina otoka in točna razmejitev še ni bila zna-

na. Sele leta 1930 je ekspedicija z ledolomilcem "Sedovom" potrdila, da je tam otok, ki je dobil ime "Otok Wize" po človeku, ki ga je odkril.

NAROCNIKOM

Datum v oklepaju, na prime: (March 31, 1948), poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Posovite le pravčano, da ne vam boste ne ustavljeno.

Zadružništvo okraja Slovenska Bistrica zajema večino prebivalstva

Ljubljana. — Dne 1. VIII. 1947 je bila v Slov. Bistrici ustanovljena okrajna poslovna zveza, ki je v tekmočem letu pokazala zelo lepo uspehe. V tem letu je imela 7 članic zadrug in sicer: Slov. Bistrica, Pekel, Pragersko, Zg. Poljska, Fram, Rače in Slinjica.

Glede na splošne potrebe in želje članov samih se vrši sedaj decentralizacija, tako da so se že osamosvojile zadruge Smartno, Laporje, Črešnjevec v kramkem se bodo še Makole, Studenice in Sp. Poljska.

OPZ je odkupovala v l. 1947 žito, krompir, sadje, vino, les, gozdne sadeže. V splošnem je odkup zajel premalo vrst kmetskih pridelkov in se tudi zaradi raznih organizacijskih napak plan kontrahata ne v celoti izvršil.

Ena glavnih napak je bila, da je

mogli oddati obvezne oddaje, je

OPZ naročilo 10 milatinic s ka-

pacitem 800 kg na uro, da bo

tako vsaka naprava imela za

svoj kraj mlatilnico. Na Polj-

skavi in v Račah so sicer že bi-

le nekake strojne zadruge, ki

jih bodo naprave prevezele, ure-

dile prostore in stroje temeljite-

je izkoriscane.

Razumeti pa

ne moremo, da so preko Kme-

tijskega magacina v Slov. Bistri-

ci rezervirane za OPZ samo 3

mlatilnice, nujno pa jih potre-

bujemo vsaj 10 komadov, dočim

so privatnikom mlatilnic na

razpolago in jim jih Kmet. ma-

gacin tudi prodaja.

Ker imajo mnoge naše zadruge

neprimerne poslovne prosto-

re, nehigienične prodajalne, ne-

katerih zahteva sploh nimajo skladis-

ima OPZ v načrtu za l. 1948

gradnjo zadržnih domov v Sli-

vinji, Sl. Bistrici, Smartnem,

Tinju, Venčelu, Laporje, Stu-

denicah, Zg. in Sp. Poljskavi ter

v Račah. Denarna sredstva so

delno zbrana, zadržniški so pri-

pravljeni pomagati z materialom

in vožnjami, delno pa bodo

denar črpali iz kredita.

Taki je bil dočim dočim

zadruga v druga drž. podjetja

bi se vsekakor moral držati

istih cen, dočim se je zgodilo,

da so posamezniki od "Vina d." obljubovali na terenu vi-

že cene, kot so bile določene.

OPZ je preko svojih zadrug

odkupila 1.600.000 kg jabolk, za

povprečno ceno 5 do 7 din za kg.

OPZ ima sedaj tudi oddelek

za vino, kjer se vrši odkup ne-

službenec.

OPZ ima skrbni tudi za kadre.

Vsi vajenci bodo šli v teče-

ja, nekaj jih je že v knjigovodskih

tečajih. Za upravnike in člane

upravnih odborov bodo pa pri-

rejenci posebni tečaji.

OPZ je sklenila skupno s po-

slovno zvezo G. Radgona in Ma-

ribor-okošica pogodbo z MLO

Maribor, da prevzame s l. ja-

nuarjem 1948 podjetje Mleko in

se vse tri poslovne zveze za-

vezale postaviti na trg 25 od-

stotkov več mleka kot ga je bilo

dolesje. To bo doseženo z zbolj-

janjem dela živinorejskih za-

drug in s povečanjem števila

zadruga. Kjer pa dnevnih odvo-

mleka ni mogoče, se bo mleko

posnamealo in delalo maslo.

Formiran je živinorejski odbor, ki

bo predstavljen v sklopu zadruga

zadrži na terenu. Te

